

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Qiryah ne'emanah

kolel Nevi'im u-khetuvim

Sefer Divre ha-yamim 1

Shelomoh ben Yitshaq

Fyorda, 581 [1820/1821]

א

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9558

דבר הימים א

א אדם שנת אנוש: ב קינן מהללאל ירד:

ג הנוד מתושלה למך: ד נח שם חם

ויפת: ה בני יפת גמר ומגוג ומדי ויון ותובל ומשך

ותירם: וובני גמר אשכנז ודיפת ותוגרמה: ז ובני

יון אלישה ותירשישה כתיים ורודנים: ח בני חם כוש

ומצרים פוטוכנען: ט ובני כוש סבא וחוילה וסבתא

ורעמא וסבתא ובני רעמא שבא ודרן: י וכוש ילד

את

ר ש י

א (א) אדם שנת אנוש עזרא כתב ספר היחס הזה על ידי חגי זכריה ומלאכי בתוך י"ח שנה שמאותו זמן שבא לירושלים זרובבל

ויהושע הכהן בימי כורש הראשון עד שבא כורש בן אסתר והכל משו' יחס דוד המלך והלויים לשוערים ולשומרים ולמשוררים היאך העמידן דוד על מעמדם והכהנים

למשמרותם לפיכך יחסם מחדם ועד אברהם ולפי שהוצרך ליחס את אברהם הזכיר גם שאר האומות בניו ובני בנותיו ומשום בניו צריך ליחס שאר אומות בני כנען להודיע

היאך ירש אברהם את הרגס ומאחר שהוצרך להזכיר וליחס תולדות כנען הזכיר על גבם (תולדות) שאר אומות ומזכירם מעט מעט ומשליכם עד שהגיע לעיקר

כדמפרש בצראשית רבה משל למלך שהיה עובר ומוקוס למוקוס ונפלס לו מרגליות ועמד המלך וכבר בצברות העפר עד שמנח מרגליות כך אמר הקדוש ברוך הוא מוס

לי ליחס שם וארפכשד וכו' ותרח הלל למנח אברהם ומנח את לבבו לחמן (לפניך) ומפני כבודו של יצחק יחס בני עשו וישמעאל ובני קטורה ומשליכן מעט מעט ומניחן

ובני שעיר החורי מזכיר על כי בני עשו ירשום וגם ליחס תמונע שנעשית פלגש לבני אברהם להודיע שבחו של אברהם שהיתה בנות נשיאים ואלופים ורלתה להיו' פלגש

לזרע אברהם דכתיב ואחות לוטן תמונע (ראשית ל"ז) וכתיב ותמונע היתה פלגש (שם) הלל לפי שאמרה אם איני כדי להנשא לו לאשה אהיה לו פלגש ועוד לכן יחס

בני שעיר שהם היו אפי' ומלכים והר שעיר של שעיר היה ובאהבת יצחק נתגלה הקב"ה לעשו דכתיב ובני עשו ירשום וישבו תחתם (דברים ב') ולהודיע קיום דברי הקדוש

ברוך הוא שאמר ליצחק להרבות זרעו ולהשליטו בכל ובשביל כבודו של יצחק כתב כמו כן הלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום וגומר (לקמן א') : אדם שנת אנוש •

פתרונו כמו בני אדם שנת אנוש ולפי שאינו עיקר היחס ומקורן ומה שלא הזכיר קין והבל לפי שלא העמידן תולדות אבל משת ילאו תולדות נח ואברהם

ומאברהם עד דוד נח שם חם והיה לו לחשו' בני שם מיד למנח מרגליות אברהם וכו' עד דוד ומשך הטפל ומקאר היחס שלו ותופש העיקר וכן דרך כל היחס הזה

דברי

א
או
או
זע
דע
חוי
דד
א
יר
הג
כא
והז
וי
לא
[ו]
בה
רא
ככ
וי
בר
קיר
כ'
וה
ומי
דר
מ)
דד
כז
תח
(
ור
חבל
קק

ת ר ג ו מ א ש כ נ ז י ב

א (א) אדם, שח, אנוש; [ב] קינן, מהללאל, ירד;
[ג] חנוך, מחושלה, למך; [ד] נח, שם, חם
אונד יפה; [ה] דיא ועהנע דעס יפח: גומר, מגוג, מדי, יון, תובל, משך
אונד תירם. [ו] דיא זעהנע גומר'ס: אשכנו, דיפחאונד חוגרמה. [ז] דיא
זענהע יון'ס: אלישה, תרשישה, בתים אונד רודנים. [ח] דיא זעהנע
דעס חם: כוש, מצרים, פוט אונד כנען. [ט] דיא זעהנע דעס כוש: סבא,
חוליה, סכהא, רעמא, אונד סכהכא; דיא זעהנע דעס רעמא: שבא אונד
דרן. [י] כוש צייגטערען נמרוד; דיוער פֿינג אָן, איין געוואַלטיגער הערר

אויף

ב א ו ר

א (א) אדם וגו', על אודות חיצור הספר הזה, שם מחנרו ויתר עניניו ראה במבוא
הספר. שח וכו', זה הוא מספר התולדה זה אחר זה, וכן קינן, מהללאל,
ירד וגו', (מדברי ר"ק). (ד) שם וגו' הנראה, כי יפת הוא הגדול, שנאמר אחי יפת
הגדול (ראשית י"ד כ"א) וכן ימנע בתולדותם, בני יפת תחלה, וחס הוא הקטן בכלם,
כאשר אמר וידע את אשר עשה לו בנו הקטן (שם ע"ת כ"ד) אבל הקדים שם בעבור מעלתו,
והזכיר חס אחריו, כי כן נולדו, והנה נתאחר יפת, (מדברי רמ"ן בפירושו לספר בראשי
וי"ו י"ד. (ה) בני יפת וכו', החל ממנו, כיהוא הנכור, ונתן אחריו חס, כי רצה
לאחר תולדות שם, כי יש להאריך בתולדות אברהם (מדברי הכ"ל בספר בראשית י"ד ב').
[ו] ודיפת. בד"ל, ונספר בראשית (יוד ג') הוא ברי"ש. (ד"ק). (ז) ותרשישה.
בה"א כוספת, ונספר בראשית (שם ד'): ותרשש, בלא ה"א. ורודנים. כתוב ברי"ש
ראשונה, ונספר בראשית כתוב בשני דלתי"ן ורודנים (שם), ולפי שהד"ל ותרי"ש קרובים
בכתבם, והרואים בספרי היחסים, הנכתבים בימים הקדמונים, יש שהיו קוראים בדל"ת,
ויש שהיו קוראים ברי"ש, ונשארו השמות לפני בני אדם בדל"ת וברי"ש, לפיכך נכתב בספר
בראשית באחת מהקריאות, ונכתב בספר הזה באחרת, להודיע כי הכל שם אחד, ואש זה
קורא בדל"ת, וזה קורא ברי"ש וכן געוואל ברי"ש (במדבר ב' י"ד), ודעוואל בדל"ת (שם י"ד
כ') וכן משנת' הקריאה בוי"ו וביו"ד, לפי שהם קרובים בכתבתם, וכן משנתה בנאות האל"ף
והה"א בתכלית המלה, כמו בסנתחא ורעמא, כי האל"ף והה"א אחיות, אותיות הנשימה,
ומי שירצה לכתוב אל"ף יכתוב, ולכתוב ה"א יכתוב, ואע"פ שיש בשינוי אותיות השמות האלה
דרשות, לא ראיתי לכתבם, למען לא תאריך המלאכה עלי, והעיקר הוא מה שפירשתי.
(מדברי רד"ק). (ט) • וסכהא ורעמא. שניהם באל"ף, ונספר בראשית (י"ד זי"ן):
זפנתה

ר ש י

דדברי הימים וכן בסמוך בני אברהם יחזק וישמעאל אלה תולדותם זכור ישמעאל
בזוית וכו' וכן ויולד אברהם את יחזק בני יחזק עשו וישרא בני עשו אליפז שמוזכר
תחיל' ליחס הטפל ואח"כ העיקר: (ו) אשכנז ודיפ' בדלית. ובחזונו' כתיב (ראשית
י') וריפת שמתחילה היו רפין ולא היו מתגברים עם ישראל ולסוף נתמלאו דופי
וריעוע: (ז) ובני יון אלישה. ומה שלא הזכיר מגוג ומודי לפי שלא הזכיר אה היחס
אלל בני מגוג ובני מדי לא הזכיר לפי שלא ילאו מהם ראשי אומות אלא כל אומותם
קקראו כתיס ודודנים: ורודנים. ולהלן (שם) הוא אומר ורודנים כש

חוטאיו

א ב 1 2

ת ר ג ו ם א ש כ נ ז י

אויף דער ערדע צו ווערדען. [יא] מצרים צייגטע דיא לודיים, דיא ענמים,
 דיא להבים, דיא נפתוחים, [יב] דיא פהרוסים, דיא כסלוחים, דערען
 נאכקאממען דיא פלשתים ווארען, אונד דיא כפתורים. [יג] כנען צייגטע דען
 צידון, ווינען ערסטגעבארנען, אונד דען חת; [יד] דען יבוס, אמורי אונד
 גרגשי; [טו] דען חוי, ערקי אונד סיני; [טז] דען ארודי, צמרי אונד
 חמתי. [יז] דיא זעהנע דעס שם: עילם, אשור ארפכשד, לוד, ארם, עוץ
 חול, גתר אונד משך. [יח] ארפכשד צייגטע דען שלח, אונד שלח צייגטע
 דען עבר. [יט] דעם עבר וואורדען צווייא זעהנע געבארען; דער איינע
 היס פלג, דען אין זיינען טאגען וואורדע דיא ערדע געטהיילט, אונד זיין
 ברודער היס יקטן. [כ] יקטן צייגטע דען אלמודד, שלף, חצרמות אונד ירח;
 [כא] דען הדורם, אוול אונד דקלה; [כב] דען עיבל, אבימאל אונד שבא;
 [כג] דען אופיר, חוילה אונד יובב. אללע דיוע ווארען זעהנע דעם יקטן.
 [כד] שם, ארפכשד, שלח; [כה] עבר, פלג, רעו; [כו] שרוג, נחור,
 חרח; [כז] אברם, דערזעלבע איזט אברם. [כח] דיא זעהנע דעם
 אברהם: יצחק אונד ישמעאל. [כט] דיס איזט איהר געשלעכטס פערצייב.

ב א ו ר נים

וסצתה ורעמה, שניהם בה"א. (יא). לודיים * כמסר במסורה: יתיר יו"ד, ובתורה (שם
 יו"ד י"ג): לודים ביוד אחת * (יז) * בני שם וגו', הזכיר בני הנבים בסדרה הנביאים לקצר,
 כי עון וחול וגתר ומשך היו בני ארם * (רד"ק) * ומשך * ובספר בראשית (יוד כ"ג): ומש,
 וקרובים הם בלשון, ובוה ובוה היה נקרא * (הכ"ל) * (כב) עיבל * ביו"ד, ובתורה (שם
 יו"ד כ"ח): עובל ביו"ו. (כו). אברם וכו', הזכיר אברם על דרך חולדות היחס, והוא
 אברהם הידוע, שאהבו השם, וגדל שמו, כי אב המון גוים נתנו. (רד"ק) * (כט) חולדותם
 וכו'

ר ש י

חוטאים הם באים ורודים בהם וכשיד ישראל תקיפה הם אומרים בני דודינו אתם
 בתחילה היה נראין כאזהבים בשעת הנחתן ולצסוף רודים בהם: (י) הוא החל
 להיות גבור בארץ. הוא החל לעשות מלחמות וגבורות בארץ: (יא) ומלכים ילד
 את לודים. צ"ר אמר רבי אבה בר כהנא כל מוניגנא של מלכים אינו אלא בים
 אמר רבי יהושע בן קרחה צ"ה לודים לודיים כתיב בשני יוד"ן לומר לך לודיים
 לודי ים ענמים ענמי ים להצים להגי ים נפתוחים נפתוחי ים. (יב) פתרוסים
 פסרוסי ים כסלוחי' כסלוחי' פלשתי' פלשתי' כפתורי' כפתורי' לפיכך כתוב
 בשני יוד"ן לדרוש וכן כולם: (יג) וכנען ילד וגומר * י"א חס וכנען עמיהם הרי
 י"ב ויהיו דכתיב י"ב גבולות עמים למספר בני ישראל (דברים ל"ג) כלומר גבולות
 עמים העמיד כנגד שבטי ישראל שגם הם י"ב כנגד שבטי ישראל הציב גבולות עמים

דוגמת

ד ב ר י ה י מ י א ג

את נמרוד הוא החל להיות גבור בארץ: יא ומצרים
ילד את לוֹדִיִים ואת ענמים ואת להבים ואת
גפתחים: יב ואת פתרסים ואת כסלחים אשר יצאו
משם פלשתים ואת כפתרים: יג וכנען ילד את
צידון בכורו ואת חת: יד ואת היבוסים ואת האמרי
ואת הגרגשי: טו ואת החיוי ואת הערקקי ואת
הסיני: טז ואת הארודי ואת הצמרי ואת החמתי:
יז בני שם עילם ואשור וארפכשד ולוד וארם ועויץ
וחול וגתר ומשד: יח וארפכשד ילד את שלח
ושלח ילד את עבר: יט ולעבר ילד שני בנים שם
האחד פלג כי בימיו נפלגה הארץ ושם אחיו יקטן:
כ ויקטן ילד את אלמודד ואת שלף ואת הצרמות
ואת ירח: כא ואת הדורם ואת אוזל ואת דקרה:
כב ואת עיבל ואת אבימאל ואת שבא: כג ואת
אופיר ואת חוילה ואת יובב כל אלה בני יקטן: כד
שם ארפכשד שלח: כה עבר פלג רעו: כו שרוג
גחור תרח: כז אברם הוא אברהם: כח בני אברהם
יצחק וישמעאל: כט אלה תולדתם בכור ישמעאל

גביות

ר ש י

דוגמת אשר הכנת לבדנה (ראשית כ"א): (יט) כי בימיו נפלגה הארץ. נתחלקו
ונתמזעזעו ימיהם של צריות שמתחילה היה בני אדם חיים ט' מאות שנה ויותר ונחמו
בימי ארפכשד וחילך לד' מאות שנה ויותר וזון פלג וחילך נחמו למאתים האותן
ארבע מאות: (כג) כל אלה בני יקטן. שהיו מקטין עסקיו. נביא גדול היה
עבר אבל שנות אחרים לא נחמו לידרש כי לא על פי נביא נתן להם שנות: (כד) שם
ארפכשד שלח. למעלה מנה בניו של שם ועתה התחיל שוב פעם אחרת מפני כבודו

של

דבריהם א

נביוֹרָה וְקָדֵר וְאֶדְבָּאֵל וּמִבְּשָׁם: לְמִשְׁמַע וְדוּמָה
מִשָּׂא חֵדֶד וְתִימָא: לֹא יִטּוֹר נְפִישׁ וְקִדְמָת אֱלֹהִים
בְּנֵי יִשְׁמַעֲאֵל: לְבִנְיָ קְטוֹרָה פִּילָגֶשׁ אֲבָרָהִם יִלְדָה
אֶת זְמָרָן וְיִקְשָׁן וְמָדָן וּמְדִיָּן וְיִשְׁבָּק וְשׁוּה וּבְנֵי יִקְשָׁן
שָׁבָא וְדָדָן: לְגִ וּבְנֵי מְדִיָּן עֵיפָה וְעֵפֶר וְחֲנוּךְ וְאַבִּידָע
וְאַלְדָּעָה כָּל אֱלֹהֵי בְנֵי קְטוֹרָה: לְדִ וְיִוֵּלְדֵם אֲבָרָהִם
אֶת יִצְחָק בְּנֵי יִצְחָק עֲשׂוּ וַיִּשְׂרָאֵל: לְהַ בְּנֵי עֲשׂוּ אִיפּוֹ
רְעוּאֵר וַיַּעֲשׂוּ וַיַּעֲלֵם וְקָרָה: לְוִ בְּנֵי אִיפּוֹ תִימָן וְאוּמָר
צָפִי וְגַעְתָּם קָנִו וְתַמְנַע וְעַמְלָק: לְזִ בְּנֵי רְעוּאֵל גַּחַת
זָרַח שְׂמֹה וּמִזָּה: לְחִ בְּנֵי שַׁעִיר לֹטָן וְשׁוּבָל וְצַבְעוֹן
וְעֵנָה וְדִישָׁן וְאַצָּר וְדִישָׁן: לְטִ בְּנֵי רוּטָן חֹזֵרִי וְהוּמָם
וְאַחֹת לֹטָן תַּמְנַע: מִבְּנֵי שׁוּבָל עֲלִיָּן וּמִנְחַת וְעִיבָל
שְׁבִי וְאוּנָם וּבְנֵי צַבְעוֹן אִיָּה וְעֵנָה: מֵאֵ בְנֵי עֵנָה דִישָׁן

וּבְנֵי ר ש"י

של אברהם משל למלך שנפלה לו מרגלית כו' כדלעיל: (כו) אברהם הוא אברהם.
עכשיו יחס משם עד אברהם ומוי הוא זה אברהם הוא שנקרא אברהם:
(לב) קטורה פילגש אברהם. כל גנאי שיכול לספר בהם הוא מספר נשום כבודו
של יצחק שכולם היו בני פילגש אבל הוא היה עיקר וארון הבית: (לג) ובני מדין
עיפה ועפר וגומר. חמשה ראשי חומות על כן העמידו חמשה מלאכים לכל חומה
מלכה דכתיב את חויה ואת רקס ואת צור ואת חור וגומר (מודבר ל"א) חמשת מלכי
מדין: כל אלה בני קטורה. בשביל כבודו של אברהם: (לד) בני יצחק עשו
וישראל. מפני כבודו של דוד אמר ישראל ולה יעקב: (לה) בני עשו אליפז.
כדי לקצר ולהשליכוהו זכירו לכבוד יצחק: (מא) חירן ואשפן. ובחומש (ראשית
ל"ו) כתיב חמון בתחילה היו חמודין וחמודין כנדיקים ולסוף מכוערין כחמור כן
דרך החמור בתחילה חמוד ולסוף נעשה מכוער והסוף מתחלה מכוער ולסוף

ב א ו ר

וכו'. מוסב על יצחק ושמעאל, האמורים בפסוק הקודם, והחל ביחס ישמעאל, כי רוצה
להאריך ביסבוי יצחק ויעקב. (לד) ויולד אברהם וגו'. שנ הכתוב לספר פעם שנית הולדת
אברהם

ניס
אונ
אונ
קט
מד
זער
ווא
נעו
רעו
צפי
זרח
ענה
הומ
עלון
ענה
אברה
י"ב
בו"ו
כי תמ
שכתו
או ב
שא
ואח
דג
סל
דק
מזה
עוד
והוא
(רד)
דבנ
עלון
אזה
יסיד
בן
בן

ת ר ג ו ם א ש כ נ ז י ד

נים: דער ערסטגעבארנע דעם ישמעאל וואר גביות, הערנאך קדר, ארבע
 אונד מבשם; [ל] משמע, דומה, משא, חדר, תימא; [לא] ימור, נפיש
 אונד קדמה. דים זינד דיא זעהנע דעם ישמעאל. [לב] דיא זעהנע דער
 קטורה, דיא אברהם'ס קעכסווייב וואר: זיא געבאר זמרן, יקשן, מרן,
 מדין, ישבק אונד שוה; דיא זעהנע יקשן'ס ווארען: שבא אונד דדן. [לג] דיא
 זעהנע דעם מדין: עיפה, עפר, חנוך, אבידע אונד אלדעה. אללע דיוע
 ווארען דיא נאכקאממען דער קטורה. [לד] אברהם צייגטע יצחק; דיא זעה.
 נע דעם יצחק ווארען עשו אונד ישראל. [לה] דיא זעהנע דעם עשו: אליפו,
 רעואל, יעוש, יעלם אונד קרה. [לו] דיא זעהנע דעם אליפו: תימן, אומר,
 צפי, געהם, קנז, המנע אונד עמלק. [לז] דיא זעהנע דעם רעואל: נחת,
 זרח, שמה אונד מזה. [לח] דיא זעהנע דעם שעיר: לוטן, שובל, צבעון,
 ענה, דישון, אצר, אונד דישן. [לט] דיא זעהנע דעם לוטן: חורי אונד
 הומם; דיא שוועסער דעם לוטן וואר תמנע. [מ] דיא זעהנע דעם שובל:
 עלין, מנחת, עיבל, שפי אונד אונם; דיא זעהנע דעם צבעון: איה אונד
 ענה. [מא] דיא זעהנע דעם ענה: דישון, דיא זעהנע דעם דישון: חמרן.

ב א ו ר אשכנ

אברהם את יצחק, כי יצחק היה עיקר תולדות אברהם, כאשר אמר האלהים (ראשית כ"א
 י"ב): כי ביצחק יקרא לך זרע. (לו) צפי. ביו"ד, ובתורה (ראשית ל"ו י"א): נפו
 ביו"ו. וחמנע. כראה מן הפסוק הזה, כי תמנע הוא בן אליפו ובתורה (שם י"ב) כתיב,
 כי תמנע היתה פלגש לאליפו, ותלד לו את עמלק, יש מפרשים, כי תמנע אס עמלק, כמו
 שכתוב בתורה, ומוזרת היתה, כי אליפו בא אל אשת שעיר, אס לוטן, וילדה תמנע,
 אז בסעי שעיר, אז אחר מותו, ועזרא דקדק בתורה, שיש פסוק אחר: ותמנע היתה וגו',
 שאף היא היתה בתו (של אליפו), ואחרי כן היתה לו פלגש, וילדה לו עמלק, לכן כתוב
 ואחות לוטן תמנע (להלן ל"ט), ולא אמר בת שעיר, אלא אחות לוטן, וזה הפירוש הוא דרך
 דרש ואילו היתה תמנע בת אליפו, לא מנה אותה בין סדר הבנים, כי אין זה דרך הכתוב,
 אס לא יזכור בפירוש, כמו (ראשית מ"ו ט"ו) ואת דינה בתו, והנראה בעיני, כי אחז הכתוב
 דרך קצרה: וכן קצר בבני שם, וכתב בני הנן בסדר הבנים לקצר, וכשהזכור וארס (למעלה
 מזה י"ז), אמר בכיו: ועץ וסול וגו' כן כתב הכה ותמנע, דרך קצרה, כי היה לו לקצר
 עוד, וגעתם קנז ועמלק, אלא לפי שעמלק לא היה שזה לשאר הבנים, כי הם היו בני אשה,
 והוא בן פלגש, לכך הפריד בניהם, וזכר אמו, ואמר ותמנע, ודי לו, כי זכר הוא בתורה.
 (ד"ק). וראה גם מזה הענין בציאור לספר בראשית (ל"ו י"ב) מהחכם מהור"ר שלמה
 דובנא. (ל"ט). והומם. ביו"ו, ובספר בראשית (שם כ"ב): והימם ביו"ד (מ).
 עלין. ביו"ד, ובתורה (שם כ"ג): עלין ביו"ו. שפי, ביו"ד, ובתורה (שם) שפז ביו"ו.
 איה. ובתורה (שם כ"ד) ואיה ביו"ו. (מ"א). בני ענה דישון. בא לשון רבים על
 יסוד, כמו (במדבר כ"ו ט'): ובני פליא אליאב, ודומיו, ופה נמסר במסורה ט"ו סנידין
 בן, רוכה לומר: תמנע עשר פעמים כתוב בני, לשון רבים, ולפי הסברה היה לו לכתוב
 בן, לשון יסוד. ובני דישון. ובתורה (שם כ"ו) ואת בני דישון בקמץ, ואמת כי בני דישון היו,

ת ר ג ו מ א ש כ נ ז י

אשכן, יתכן אונד כרן * [מכ] דיא זעהנע דעם אצר: בלהן, זעון אונד יעקן;
 דיא זעהנע דעם דישן: עוף אונד ארן. [מג] דיס וינד דיא קעניגע, דיא אים
 לאנדע אדום רעגירטען, עה איין קעניג איבער דיא זעהנע ישראל'ס רעגירטע:
 בלע, זאָהן דעם בעור; זיינע געבורטסשטאָרט וואָר דנהכה * [מד] בלע
 שטאַרב, אונד אָן זיינער שטעללע רעגירטע יובב, זאָהן דעם זרח, אויז
 בצרה * [מה] יובב שטאַרב, אונד אָן זיינער שטעללע רעגירטע חושם אויז
 דעם לאַנדע דעם הימני. [מו] חושם שטאַרב, אונד אָן זיינער שטאַטט
 העררשטע הדר, זאהן דעם בדר, דער דיא מיריאניטער אין דען געפילדען
 מואב'ס שלוג; זיינע געבורטסשטאָרט היס עויה * [מז] הדר שטאַרב,
 אונד אָן זיינער שטאַטט העררשטע שלמה אויז משרקה * [מח] שלמה
 שטאַרב, אונד שטאַטט זיינער העררשטע שאול אויז רחובות אָם פלוססע *
 [מט] שאול שטאַרב, אונד אָן זיינער שטאַטט העררשטע בעל חנן, זאהן
 דעם עכבור * [נ] בעל חנן שטאַרב, אונד אָן זיינער שטאַטט העררשטע
 הדר; זיינע געבורטסשטאָרט היס פעי, אונד זיינע געמאַהלין וואָר
 כהיטבאל, טאָכטער מטרד'ס, טאָכטער מי זהב'ס * [נא] דאָ הדר שטאַרב,
 וואָרען דיא שטאַמפירטען אדום'ס: שטאַמפירסט תמנע, שטאַמפירסט
 עלוה, שטאַמפירסט יתח; [נב] שטאַמפירסט אהליבמה שטאַמפירסט
 אלה, שטאַמפירסט פינן; [נג] שטאַמפירסט קנו, שטאַמפירסט
 חימן, שטאַמפירסט מבצר; [נד] שטאַמפירסט מגדיא, שטאַמפירסט
 עירם. דיס וואָרען דיא שטאַמפירסטען אדום'ס *

ב א ו ר ב א ד י ס

פי דיזשן בחול'ס היה החמישי מבני שער, ודיזשן בקמ"ן היה השניעי מבני שער, וכן
 הזכירם (שס כ"א): ודיזשן ואזר ודיזשן אבל כשזכרו תולדותם קראם שניהם דיזשן בקמ"ן:
 ואלה בני דיזשן חמדן וכי', ואחר כן בני אשר, ואחר כן (שס כ"ב): בני דיזשן עון וארן,
 ועורא כתב שניהם דיזשן, נראה כי לא היו מקפידים בשמותם, בין דיזשן לדיזשן. (רד"ק).
 חמרן. ברי"ט, ובספר בראשית כתוב: חמרן גדלי"ת (שס). (מב). יעקן ביו"ד,
 ובתורה (שס כ"ז) ועקן ביו"ד. (מ"ג): "ע"י. ושם עירו. ראה מזה בביאור מהרש"ד
 לפרק בראשית (ל"ו ל"ב). (נ). הדר גדלי"ת, ובתורה (שס ל"ט) הדר ברי"ט: פעי.
 ביו"ד ובתורה (שס) פעו ביו"ד. בה מטרד וגו' לא ידענו, אס מטרד שס אביה, ומי
 זה שס אמה, או להפך, כמו שכתב ראב"ע ז"ל בספר בראשית (שס), ושנעים הזקנים
 פרנמו בלשון יון מי זהב שס איש. ואכתי תרגמתי בלשון אשכנז על פי רמב"ן ז"ל, בלישון
 דמשתמע לתרי אפי. (נא) וימח הדר וכי'. ראה מה שכתב בזה מהרש"ד בביאורו
 לפרק בראשית (שס פ"ס). עליה. ביו"ד, כן כתיב, וקרי עלוה ביו"ד, ובתורה (שס) כתיב
 וקרי עלוה ביו"ד.

דבר הימים א ה

ובני דישון המרו ואשכנז ויתרו וקרן: מכ בני אצור
 בלהן וועון יעקן בני דישן עויץ וארן: מג ואלה
 המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך
 לבני ישראל בלע בן בעור ושם עירו דנהבה:
 מד וימת בלע וימלך תחתיו יובב בן זרח מבצרה:
 מה וימת יובב וימלך תחתיו חושם מארץ התימני:
 מו וימת חושם וימלך תחתיו הדר בן בדר המכה
 את מדין בשדה מואב ושם עירו עוית: מז וימת
 הדר וימלך תחתיו שמלה ממשרקה: מח וימת
 שמלה וימלך תחתיו שאול מרחבות הנדר:
 מט וימת שאול וימלך תחתיו בעל חנן בן עכבור:
 נ וימת בעל חנן וימלך תחתיו הדר ושם עירו פעי
 ושם אשתו מהיטבאל בת מטירד בת מי זחב:
 נא וימת הדר ויהיו אלופי אדום אלוף תמנע אלוף
 עליה אלוף יתת: נב אלוף אהליבמה אלוף אלה
 אלוף פינן: נג אלוף קנז אלוף תימן אלוף מבצר:
 נד אלוף מגדיאר אלוף עירם אלה אלופי אדום:

ב א אלה

ר ש י

יפה: (מד) ואלה המלכים. מפורש צ"ר חזר רבי איצו קודם שלא עמד מלך
 בישראל נצב מלך באדם רבי יוסי בן חנינא חומר בשעה שזה מעמיד מלכים זה
 מעמיד שופטים זה מעמיד אלופים זה מעמיד נשיאים חזר רבי יבוע בן לוי זה
 העמיד ח' זה העמיד ח' ושמעתי וכי לא היה לאדום אלא חלו ח' מלכים ולישראל
 ח' והלא יותר היו יורם אחזיה יואש וכו' אלא זה העמיד ח' מלכים פירוש בזמן
 שהמליכו אותן ח' מלכים של אדום לא המליכו את מלכי ישראל כי קודם דוד היו
 וראשי בית אבותיו:

מכלל יופי

א ב ג ד

ה ו ז ח ט י

קו
 אים
 מע:
 בלע
 אויז
 אויז
 נטט
 דען
 רב
 למה
 סע
 זאהן
 שטע
 וואר
 רב
 דסט
 דסט
 דסט
 דסט
 וכן
 קמ"ן:
 וארן
 ד"ק)
 ביו"ד
 והרש"ד
 פעי
 ה' ומי
 הזקנים
 בלישכא
 בביתו
 (כתיב

מכלל יופי מן קאפיטל א

א (ד) שם חם ויפה הוא כמו ראובן שמעון לוי ויהודה : (ה) בני יפת • ההל טיפת כמו שנכתב בתורה והוא הקטן כי בכל מקום מזכירם שם וחם ויפה דומה כי כן היתה תולדותם ומה שאמר אחי יפה הגדול אינו אומר גדול בשנים אלא גדול במעלה וכן נראה ביחסו שם אליו והטעם שהחל להזכיר תולדות הקטן לפי שעיקר המפור אינו אלא על אברהם שהוא מורע שם ובו יאריך ספור היחסים לפיכך זכר תולדות שם באחרונה והקדים יפת לחם כי היה גדול ונכבד ממנו ואם הוא גדול בשנים : (כ) ואת הצרמות פלה אהה : (לג) ובני קטורה פלגש אברהם • לפי שאמר בתורה ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה הודיע הנה כי לא היתה אלא פלגש ומה שאמר ויקח אשה לקח אשה אחת לפלגש כי לא היתה לו לאשה אלא שרה אמנו והשאר פלגשים וכן אמר בתורה ולבני הפלגשים לאברהם וגו' :

דברי הימים א ב

ב א אלה בני ישראל ראובן שמעון לוי ויהודה
 יששכר וזבלון : ב דן יוסף ובנימין נפתלי גר
 ואשר : ג בני יהודה ער ואונן ושלה שלושה נולד
 לו מבית שוע הכנענית ויהי ער בכור יהודה רע
 בעיני יהוה וימיתוהו : ד ותמר בלתו יקדה לו את
 פרץ ואת זרח כל בני יהודה חמשה : ה בני פרץ
 הצרון וחמול : ו ובני זרח זמרי ואיתן והימן וכלכל
 ודרע כלם חמשה : ז ובני כרמי עכר עוכר ישראל
 אשר מעל בחרם : ח ובני איתן עזריה : ט ובני
 הצרון אשר נולד לו את ירחמאל ואת רם ואת
 כלובי

ר ש י

ב (ג) רע בעיני ה' • מפורש ב"ר שהיה חורש צננות בא עליה שלא כדרכה : (ד) ותמר בלתו • תמיה חני היאך מזכיר גנות זקנתו של דוד : (ו) ואיתן והימן וכלכל ודרע • כולם צימיו דוד וצימיו שלמה היו והיו חכמים ביותר ועל זה נאמר ויחכם מכל אדם (מלכים א' ד') מאיתן האזרחי והימן וכלכל ודרע בני מחול להלן לענין חכמת שלמה נופל לשון זה דרדע אף על פי שנקרא דוד דיעה בשביל חכמתו נתחכם שלמה מכולם ומה שאמר האזרחי אף יתירה כמו הזרחי (מדבר כ"ו) מזרח יאחזכר בה מקומות נכנסת האלף בתיבה ואינה נקראת ודוגמתו (איוב יג) ואחותי והאזניחו (ישעיה ט') וכן והאספסוף (מדבר